

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

- 23980

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.02.2025

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ katılmış olduğu bir televizyon programında Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarını uygulama oranının %89 olduğunu ve Avrupa ülkelerinin uygulama oranının ise %79 olduğunu ifade etmiştir. Bu kapsamda ülkemizin, Avrupa ülkelerinden daha fazla bir oranda kararları yerine getirdiğini beyan etmiştir. Bu beyanlar kapsamında ifadelerinin mefhumu muhalifinden de %11 oranında da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmadığını açıkça ifade etmiş bulunmaktadır. Bilindiği gibi, AİHM'in yaptığı yargılamaların dayanağı da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'dir ve Sözleşme'ye taraf olmamız nedeniyle Anayasa'nın 90'ıncı maddesi uyarınca AİHM kararları da Türkiye için bağlayıcıdır.

Sayın Bakan yaptığı açıklama ile sözde dezenformasyonu eleştirmekte ve düzeltme yaptığını beyan etmektedir. Şöyle ki; öncelikle Avrupa ülkelerinin AİHM kararlarına uyma oranı, Avrupa Konseyinin resmi internet sitesindeki verilere göre, %85'tir. Bu oranın Avrupa ülkeleri açısından düşük olmasının sebebi de Rusya, Azerbaycan, Arnavutluk, Gürcistan, Malta gibi demokrasi ve hukuk bilincinin zayıf olduğu ülkelerdir. Bunun yanında Türkiye açısından kararları uygulama oranı %90 olmasına rağmen dosya sayısı açısından da 456 dosyanın icrası yapılmamıştır. Dosyaların icra edilmemesi kapsamında oran olarak bize en yakın ülkeler Belçika ve Letonya'dır. Belçika'da 27 dosya beklemekte iken Letonya da ise sadece 12 dosya beklemektedir.

Hukukun üstünlüğünü esas alan ülkeler açısından ise İsveç'in dosya uygulama oranı %99 olup uygulanmayan dosya sayısı 1, Hollanda'da %94 olup uygulanmayan dosya sayısı 11, Slovenya'da %99 olup uygulanma bekleyen dosya sayısı 5'tir.

Bu çerçevede Sayın Adalet Bakanı'nın ifade ettiği uygulanmayan kararlara ilişkin %10 gibi büyük bir oran ve 456 dosya sayısı ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının tamamen uygulandığını ileri sürmenin doğru bir açıklama olmadığı ve kamuoyunu yanılttığı ortadadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni askıya aldığı bir dönem olmuş mudur? Olmuş ise Sözleşme hangi tarihlerde askıya alınmıştır?

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

23980

2. Verilere göre AIHM'in vermiş olduğu uygulanmayan 456 dosyada kaç kişi hakkında ihlal kararı verilmiştir? Verilen bu ihlal kararlarında Türkiye aleyhine hükmedilen tazminat miktarı ne kadardır? Verilen bu ihlal kararlarında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin hangi maddelerinin ihlal edildiğine hükmedilmiştir?
3. AIHM'in Osman KAVALA ve Selahattin DEMİRTAŞ hakkında vermiş olduğu ihlal kararları neden uygulanmamaktadır?
4. AIHM'in *"ihlalin çok sayıda insanı etkileyen sistemik bir sorundan kaynaklandığının ve böyle bir kararın icrası için ulusal düzeyde genel tedbirler alınması gerektiğini"* özellikle vurguladığı on binlerce kişiyi ilgilendiren Yüksel YALÇINKAYA kararı uygulanmış mıdır? Uygulanmıyor ise hangi gerekçe ile uygulanmamaktadır?
5. Türkiye'de AIHM kararlarının %11'inin uygulanmadığı gerçeği karşısında, ihlal kararları uygulanmayan vatandaşlarımızın mağduriyetleri nasıl giderilecektir? Bu vatandaşlarımızın hukuki sorunlarının nasıl çözülmesi düşünülmektedir?
6. Türkiye açısından hem AIHS hem de Anayasa gereğince bağlayıcı olduğu çok açık olan AIHM kararlarına uyulmaması sonucu ortaya çıkacak olan yaptırımlar nelerdir ve bu yaptırımların ülkeye verdiği zararın sorumluluğunu hangi kurum üstlenecektir?